

+15

Uppsala Nya Tidning

Senaste nytt: unt.se ■ Nyhetstips via sms och mms: 72018 ■ Tel: 018-478 00 00

- ◀ Dramatikern Jeffmar **B5**
- VM flyttar från Uppsala **B8**
- Valsta vann första derbyt **B7**

”Popsverige är så himla litet”

■ Britta Persson **B2-3**

Störst chans att överleva i Sverige

■ Sverige ligger i topp och Storbritannien i botten när det gäller överlevnadschanserna för pa-

tienter med tarmcancer, visar en studie i sex höginkomstländer. – Skillnaderna är häpnads-

väckande stora, säger professor Lars Pählman vid Akademiska sjukhusets kirurgiska klinik. **A6**

FOTO: FREDRIK JOHANSSON

SCHMIDT I HOVRÄTTEN

■ Den uppmärksammade kisspausen i Uppsala togs upp igen. **Uppsala A8**

Häktad för våldtäkt

■ En 20-årig man misstänks för en uppmärksammad överfallsvåldtäkt för fem år sedan vid von Bahrskas häcken i Uppsala. En rutinmässig dna-analys gav träff mot dna-spåren från övergreppet 2008. **Uppsala A8**

TRÄDGÅRDSKAMP. SLU-biologerna Stephen Manktelow och Mattias Iwarsson. FOTO: SVEN-OLOF AHLGREN

BOSTÄDER HOT MOT TRÄDGÅRD

Husbygge ifrågasätts

■ Ett husbygge på Betelbergen i Öregrund har välat oro och irritation bland de närboende. Huset byggs försämrar utsikten för flera fastighetsägare, som ifrågasätter kommunens hantering av ärendet. **Uppland A14**

TAR ÖVER ALMTUNA. Niklas Eriksson. FOTO: SCANPIX

KLART MED NY AIS-TRÄNARE

■ Sport **B6**

FOTO: SCANPIX

KAOS VID MÅLLINJEN. Efter explosionerna var det många som skyndade sig för att hjälpa de skadade. Boston Marathon är en folkfest och mycket folk hade samlats i närheten av mållinjen.

Flera döda i explosion i Boston

■ Minst två personer dödades och 30 skadades när en eller flera bomber exploderade vid målgången på Boston Marathon. Loppet hade

hunnit halvvägs när explosionerna inträffade. Direkt efter händelsen utökade polisen i New York säkerheten och placerade ut anti-

terrorstyrkor vid viktiga byggnader och hotell. Det fanns sent på måndagskvällen inga uppgifter om några skadade svenskar. **Utrikes A18**

BLIVANDE PARK. Biologerna Mattias Iwarsson och Stephen Manktelow befärdar att Genetiska trädgården i södra Uppsala knapas alltför hårt i kanten när det planerade bostadsområdet växer fram. En björkallé längs Dag Hammarskjölds väg tillhör det som lever farligt, enligt forskarna.

FOTO: SVEN-OLOF AHLGREN

”Bostadsplanen hotar unik trädgård”

Bäcklösa. 600 nya bostäder planeras nära jätteekar och skyddade arter

En doldis bland Uppsalas trädgårdar har blivit hett tvisteämne i en ny byggplan för runt 600 bostäder. Kommunen vill bevara delar av grönskan som allmän park men biologer befärdar att en unik miljö i stället riskerar att försvinna.

Genetiska trädgården på västra sidan om Dag Hammarskjölds väg i Uppsala, mitt emot SLU:s anläggningar i Ultuna, har legat ostörd i decennier, besökt mest av biologer, naturälskare och andra med väderkorn för dolda pärlor. I området planeras ett nytt bostadsområde i ett stråk från trädgården och söderut, intill Dag Hammarskjölds väg. Marken har en yta som motsvarar ungefär 30 fullstora fotbollsplaner och är i dag till största delen obebyggd. Enligt planerna ska här växa upp nya bostadskvarter med radhus, parhus, villor och flerbostadshus i 1–4 våningar. Dessutom planeras två förskolor, verksamhetslokaler och lokalgaror.

UPPBYGGNADEN BERÄKNAS ske i etapper och kan starta tidigast våren 2014. Planen är ett led i kommunens strävan att låta staden växa söderut och koppla samman Gottsunda, Ultuna och Sunnersta genom nya bostäder,

arbetsplatser och kollektivtrafik. Större delen av Genetiska trädgården ska enligt planförslaget bevaras och skyddas som parkmark.

BLAND NATURVÄNNER och biologer finns oro för att grönskan ändå lever farligt. Mattias Iwarsson vid Centrum för biologisk mångfald och Stephen Manktelow vid Artdatabanken har sina arbetsplatser alldeles intill trädgården. De befärdar att delar av miljön utplånas utan att någon riktigt vet vilket växtmaterial som schaktas bort:

– Det skulle åtminstone behövas en ordentlig inventering så man vet vad som riskerar att försvinna. Kommer man sedan fram till att det kan byggas enligt planerna borde man utgå från den unika miljö som redan finns här, i stället för att bara raka bort allt och börja från början, säger Stephen Manktelow.

En stor del av trädgården blir kvar och får skydd som allmän park. Är det inte en rimlig avvägning mellan behovet av bostäder och bevarandet av miljön?

– Vi förstår att det behövs bostäder men man måste också bygga hållbart. Genom att ta bort en

Byggplanerna i Bäcklösa

Inom det streckade området väster om Dag Hammarskjölds väg planeras omkring 600 bostäder.

del av de planerade husen kan man bevara hela den här unika miljön. Man borde skylta upp området, sköta om trädgården och göra den till ett besöksmål, säger Stephen Manktelow.

ÄVEN EN OVANLIGT KYLIG april dag när våren är avlägsen kan man ana att trädgården blir en grönskande idyll under växtsäsongen. Fåglarna flöjtar runt i trädkronorna och i snön ses spår av rådjur och mindre fyrfotingar. Biologerna kan peka ut träd och buskar med oväntade former och växtsätt i varje hörn. Vid ett dike står en låg alm med krona som ett parasoll över

isfläckarna. Två pelaraspar skjuter upp som raketer ur marken. I närheten möter vandraren den magnifika jätteeken med väldig krona framför skolhusets gula fasad. Trädet är inte hotat av byggplanerna, men två ekar i samma klass som står i närheten får ge vika. Hålligheter i stammarna har fyllts med betong och enligt förslaget är de av mindre värde än övriga träd, en bedömning som biologerna fnyser åt:

– De kan leva i flera hundra år till. Dessutom har även skadade och döende ekar ett oerhört stort biologiskt värde, säger Mattias Iwarsson. – Ekarna står kvar här

FAKTA Genetiska trädgården

Trädgården anlades 1937

Genetiska trädgården, norr om Genetikcentrum (nuvarande Engelska skolan), grundades 1937 av professor Göte Turesson, internationellt framstående forskare om växtarters anpassning till miljön. I trädgården planterade han växter som samlats i Sverige och Nordamerika.

Ett syfte var att studera olika växtsätt och former inom en art samt hur ursprungsmiljöer påverkar de ärftliga variationerna. Den innehåller bland annat demonstrationsfält, sortiment av ovanliga träd och buskar, fruktträdgård och en samling björkar från olika delar av landet (ekotyper) samt en ursprunglig ekbacke med flerhundraåriga träd. Trädgården har använts för både undervisning, forskning och växtförsök och innehåller bland annat flera jätteekar, med diameter över tre meter.

Källor: Uppsala kommun, SLU.

tack vare att människor i sin klokskap under säkert 400 år låtit bli att fälla dem. Jag ser inget skäl att man ska ta bort dem nu.

Under trädet och på andra håll i trädgården finns rödlisade svampar som enligt forskarna också är hotade, även om de nya husen byggs på avstånd. Svampens underjordiska delar, mycelen, kan bre ut sig på väldiga avstånd.

Måste varje hotad växt- och djurart alltid skyddas? Innebär det inte till slut att all utbyggnad stoppas?

– Människans påverkan är så stor på vår miljö att

man måste ta stor hänsyn. I det här fallet är populationen så liten att den riskerar att försvinna helt, säger Stephen Manktelow.

DE SER OCKSÅ EN RISK för det skyddade Natura 2000-området intill trädgården, där den hotade cinnoberbaggen har en fristad. Nu hoppas de i sista stund kunna banta planerna och få mer av grönskan bevarad. Tillsammans med Engelska skolan, som ligger i området, har de fått löfte om ett möte med kommunen senare i april för att lägga fram sina synpunkter.

Ola Lindqvist

ola.lindqvist@unt.se 018-478 13 27